

Covid-19 salgını sürecinde okul öncesi çocuklarının ebe ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveyn görüşleri

Emine AKKAŞ BAYSAL, Gürbüz OCAK, İjlal OCAK

Önerilen atf: Akkaş Baysal, E., Ocak, G. & Ocak, İ. (2020). Covid-19 Salgını Sürecinde Okul Öncesi Çocuklarının Ebe Ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Ebeveyn Görüşleri, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 185-214. DOI: 10.47615/issej.835211

Makale linki: <https://doi.org/10.47615/issej.835211>

© 2020 Yazar(lar). Baskınlarve izinler:
USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi
Dergisi

USBED/Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi hakemli bir çevrimici dergidir. Bu makale araştırma, öğretim ve özel çalışmalar amacıyla kullanılabilir. Makalenin içeriğinden yalnızca yazarlar sorumludur Dergi makalelerin telif hakkına sahiptir. Yayıncı, araştırma materyalinin kullanımıyla bağlantılı veya doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan herhangi bir kayıp, işlem, talep veya masraf veya zarardan sorumlu tutulamaz.

Covid-19 salgını sürecinde okul öncesi çocuklarının eba ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveyn görüşleri

Emine AKKAŞ BAYSAL, Gürbüz OCAK, İjlal OCAK

Çocuk Gelişimi Bölümü, Sandıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Afyon Kocatepe
Üniversitesi, Afyon, 03200, Türkiye

ÖZ

Teknoloji, ekonomi, sağlık gibi sektörlerde dünyanın karşılaştığı hızlı değişimler, eğitim-öğretim ortamında kabul gören genel yargıların da değişmesine neden olmuş, zamandan ve mekandan bağımsız ve bilişim teknolojileri vasıtasıyla eğitim-öğretimin yapılabilmesine olanak tanımıştır. Bu çalışmada tüm dünyanın mücadele ettiği Corona Virüs (COVID-19) salgını sebebiyle, ülkemizde 23 Mart 2020 tarihi ile başlayan, EBA uygulaması ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin okul öncesi velilerin görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. Nitel araştırma yöntemleri ile yürütülen fenomenolojik bir araştırmadır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik örnekleme ile belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulguları okul öncesi eğitimde EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetleri ile yürütülen uzaktan eğitimin organizasyon, içerik, öğretmen, materyal türü ve zamanlama gibi konularda bir takım olumlu özelliklerinin yanı sıra işleyişte aksaklıkların yaşanmasına neden olan ve geliştirilmesi gereken olumsuz yönlerinin de olduğunu göstermektedir. Okul öncesi öğretmenleri özellikle onları ekran başında uzun süre tutmayacak etkinlikler göndermelerine rağmen çocukların ekran başında daha uzun süre kalmak istemeleri, ekran bağımlılığı eğilimlerini göstermektedir. Salgın sonrasında sürdürülebilir ve nitelikli bir uzaktan eğitim sistemi temellendirmek için bu olumsuz yönlerin dikkate alınarak geliştirilmesinin sürece katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

MAKALE TARİHİ

Geliş tarihi 2 Aralık
2020
Kabul tarihi 3 Aralık
2020
Yayın tarihi 31 Aralık
2020

ANAHTAR

KELİMER

EBA, okul öncesi,
uzaktan eğitim

Makale Türü

Araştırma
makalesi

İLETİŞİM Emine Akkaş Baysal akkasemine85@hotmail.com

© 2020 The Author(s). Emine Akkaş Baysal, Gürbüz Ocak, İjlal Ocak

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way

Parents' views of preschool children on eba and other distance education activities during the covid-19 outbreak

Emine AKKAŞ BAYSAL, Gürbüz OCAK, İjlal OCAK

Department of Child Development, Sandıklı School of Applied Sciences, Afyon Kocatepe University, Afyon, 03200, Turkey

ABSTRACT

Rapid changes in the sectors such as technology, economy, health have caused the general judgments to change according to acceptance in the education-teaching environment. It is aimed to reveal the opinions of preschool parents about EBA application and other distance education activities that started with the date of 23 March 2020 in our country due to the Corona Virus (COVID-19) epidemic that the world is struggling with. The study group was determined by the typical sampling of the purposeful sampling methods. In the research, semi-structured interview forms developed by the researchers were used as data collection tool. Findings obtained from the research show that distance education, carried out with EBA and other distance education activities in pre-school education, has a number of positive features such as organization, content, teacher, material type and timing, as well as negative aspects that cause disruptions in the operation and should be improved. Although preschool teachers are especially careful to send students activities that will not keep them on the screen for a long time, the fact that students want to stay longer on the screen shows their tendency to screen dependency. It is thought that the development of these negative aspects by considering these negative aspects will contribute to the process of establishing a sustainable and qualified distance education system at preschool education level after the epidemic.

ARTICLE

HISTORY

Received 2 December 2020

Accepted 3 December 2020

KEYWORDS

EBA, pre-school, distance education

Type of the Paper

Research article

CONTACT Emine Akkaş Baysal akkasemine85@hotmail.com

© 2020 The Author(s). Emine Akkaş Baysal, Gürbüz Ocak, İjlal Ocak

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way

Giriş

Yirmi birinci yüzyılda, bütün dünyada yaşanan, hızlı toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmelerin sonucunda eğitim ihtiyaçlarında da değişim kaçınılmaz olmuştur. Dünya ülkeleri bu değişime ayak uydurabilmek için derslik sayısını arttırma, teknolojik alt yapıyı güçlendirme, öğrenim sürelerinde değişiklikler gibi çalışmalar yapmak zorunda kalmışlardır. Bu değişim ile, geleneksel okul anlayışı yerini fiziksel sınırları olmayan okul anlayışına dönüştürmüştür. Geleneksel okul anlayışındaki eğitimi duvarlar arasına sıkıştırma anlayışı, özellikle son günlerde yaşanan süreç nedeniyle terk edilmek zorunda kalmıştır. Bu durum, okulu etkilediği gibi öğretmenin de görev tanımını sorgulatmaya başlamıştır. Öğretmen, tahta tebeşir anlayışına sahip olan öğretmenden; ekran paylaşımı yapabilen, ortak ekran üzerinde çalışabilen öğretmen anlayışına evrilmiştir. Bu evrilme sonucu öğrenciye ulaşma, onları farklı yöntemlerle bilinçli ekran kullanılmaya yöneltme, teknoloji üzerinden doğru iletişim kurabilme, dijital içerik hazırlayabilme, dijital içerikleri paylaşabilme, öğrenci takip ve ölçme değerlendirme sistemlerinde teknolojiyi kullanabilme gibi becerilere sahip olma, öğretmenin temel özellikleri olmuştur. Öğretmende bu değişim olurken, öğrenci ve veli de bu değişimde yerini almak zorunda kalmış; en genel ifadeyle uzaktan eğitim süreçlerine tanık olarak asenkron bağlantılarla da olsa dijital sınıf iklimiyle tanışmıştır. Bunların sonucunda, uzaktan eğitim zorunlu hale gelmiştir. Uzaktan eğitim, çeşitli sebeplerle yüz yüze gerçekleştirilemeyen eğitimin, medya iletişim araçları ile gerçekleştirilerek eğitim-öğretimin kesintiye uğramadan sürdürülmesidir.

Uzaktan eğitim fikri 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitim bu yıllarda var olan, posta gibi iletişim teknolojileri vasıtasıyla kullanılmıştır. Posta, iletişimin pahalı olmayan bir yoludur ve uzaktan eğitimin temelini oluşturur. Bu iletişim yoluyla öğretmenler, öğretim materyalini, ders notlarını ya da ödevleri öğrencilere gönderirler. Öğrenciler tarafından tamamlanan ödevler öğretmenlere yine bu yolla gönderilirler. Öğretmenler bu ödevleri düzeltir, değerlendirir ve katılımcılara derste geri verirler (Kiryakova, 2009). Uzaktan eğitim, eğitimin bir alanıdır ve öğretimi sağlamak amacıyla çeşitli öğretim metot ve teknolojilerini kullanarak fiziksel olarak sınıf ortamında bulunmayan öğrencilere bir sınıf atmosferi oluşturmayı hedefler. Öğrenciler zamandan ya da mekandan ya da her ikisinden ayrı olduklarında onlara bilgi sağlayarak öğrenmeye erişim fırsatı sunar (Honeyman ve Miller, 1993). Uzun bir tarihe sahip olan uzaktan eğitim, teknolojinin gelişmesiyle birlikte popülerliğini hiç kaybetmemiş, çağın ve zamanın ihtiyaçları doğrultusunda eğitim öğretim ortamında öğrenmenin sürdürülebilirliğini sağlayan bir unsur olarak yerini korumuştur.

Uzaktan eğitim, öğrencileri zamandan ve mekandan bağımsız hale getirerek eğitim öğretime açık erişim sağlamaya odaklanan eğitim türüdür. Hem bireysel öğrenenlere hem de grupla öğrenenlere esnek öğrenme fırsatları sunar. Uzaktan eğitim, eğitimin en hızlı büyüyen bölümüdür. Uzaktan eğitimin tüm eğitim

sistemi üzerindeki potansiyel etkisi, internet tabanlı teknolojilerin gelişmesiyle daha da ortaya çıkmıştır (Webster ve Hackley, 1997). Uzaktan eğitim öğrencilerin fiziksel olarak okulda olmadıkları bir eğitim türüdür. Başka bir ifade ile öğrencilerin ve öğretmenlerin herhangi bir üniversite kampüsü, okul binası ya da sınav merkezine gitmeden öğrendikleri, çalıştıkları bir eğitim türüdür (Sadeghi, 2019). Bu eğitim sürecinde öğrencilerin öğrenme amacıyla bir yer değişikliğine ihtiyaçları yoktur. Bununla birlikte öğrenciler zamandan da bağımsız olarak ihtiyaç duydukları öğrenme materyaline ulaşabilirler.

Uzaktan eğitim sosyal ve ekonomik gelişime katkı sağlayan bir güçtür. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin eğitim sistemlerinin hızla ve sürekli gelişen bir bölümünü oluşturur. Uzaktan eğitimin gelişmesi ve yaygınlaşması, büyük hedefleri olan eğitim sistemlerine pek çok fırsat sunar. Bu anlamda uzaktan eğitimin, eğitim sistemlerine ve öğrenme ortamlarına sağladığı çeşitli avantajları vardır. Uzaktan eğitim teknik, sosyal ve ekonomik kriterler ile değerlendirilebilen çeşitli avantajlara sahiptir. Uzaktan eğitim kendine özgü pedagojik özellikleri ile bilgi üretmeyi ve edinmeyi farklı şekillerde tasarlamaya yol açar (UNESCO, 1987). Bir diğer avantajı ise uzaktan eğitimin uygunluğudur çünkü pek çok teknolojiye evden kolayca erişilebilir. Uzaktan eğitimin pek çok formu öğrencilere ne zaman isterlerse onların katılmasına fırsat tanır. Bu eğitim türü oldukça ekonomiktir, çünkü uzaktan eğitimin pek çok türü çok az ücret gerektirir ya da hiç ücret gerektirmez. Ayrıca uzaktan eğitimde çok çeşitli materyaller vardır ve bu materyallere öğrenenlerin tercihlerine göre seçilebilir. Örneğin bazı öğrenciler görsel bir şekilde öğrenirken bazı öğrenciler en iyi dinleyerek ya da bir bilgisayar programı vasıtası ile etkileşim halinde öğrenebilirler. Dahası, uzaktan öğretim öğrenciler ile olan etkileşimin artmasına yardımcı olur. Özellikle, içe dönük öğrenciler çoğunlukla sınıf ortamında soru soramayacak kadar utangaç olurlar ancak e-mail ya da diğer uzaktan eğitim unsurları ile bu problemin üstesinde kolaylıkla gelerek etkileşime geçebilirler (Franklin, Yoakam ve Warren, 1996). Sahip olduğu bu avantajlar, uzaktan eğitimin geçmişten günümüze çağın şartlarına göre şekillenerek tercih edilmesine olanak tanımıştır.

Uzaktan eğitimin bu avantajlarının yanı sıra öğrencilerin bir uzaktan eğitim programına başlamadan önce farkında olmalarını gerektiren bir takım dezavantajları da vardır. Uzaktan eğitim, uygulama öncesinde kapsamlı bir planlama gerektirir. Hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin yer aldığı uzaktan eğitim amaca ulaşmak için bir takım fedakarlıklar gerektirmektedir. Örneğin zaman zaman internet, materyal gibi çeşitli maliyetler ortaya çıkabilir. Uzaktan eğitimde sınıf ortamında olduğu gibi öğrenme etkinliklerine hızlı bir geri dönüş sağlanamayabilir. Geleneksel bir sınıf ortamında öğrencilerin performansları sorular ya da bir takım testler ile anında değerlendirmeler yapılabilir. Bir diğer dezavantajı, öğrenci yapmış olduğu bir ödev ile ilgili geri dönüşü öğretmen değerlendirene kadar beklemek zorunda olmalarıdır (Bušelić, 2012). Ancak bu dezavantajlar, iyi bir planlama yapılarak eğitim öğretimin aksamasına izin vermeyecek şekilde kontrol edilebilir.

Bilindiği üzere, tüm dünyanın mücadele ettiği Corona Virüs (COVID-19) salgını sebebiyle, ülkemizde 23 Mart 2020 tarihi ile tüm öğretim kademelerinde (okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve yüksek öğretim) uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir. Salgın öncesinde özellikle yüksek öğretimde uzun bir geçmişe sahip olan uzaktan eğitim diğer kademelerde çok yaygın değilken salgın ile birlikte hızla uygulanmaya başlamıştır. Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lisede Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan EBA web sitesi (www.eba.gov.tr) ve televizyon (TRT EBA TV İlkokul, TRT EBA TV Ortaokul, TRT EBA TV Lise) aracılığıyla yürütülmeye başlamıştır. Özel okullar ise bunların yanı sıra kendi uzaktan eğitim sistemlerini kullanmaktadırlar. Paylaşılan dersler TRT EBA TV kanallarından, TRT İzle uygulamasından ve EBA web sitesi üzerinden takip edilebilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tüm bunlara ek olarak, COVID-19 nedeniyle oluşan travmatik etkileri azaltmak amacıyla öğrencilere EBA üzerinden psikososyal destek de vermek amacıyla özellikle okul öncesi ve ilkokul öğrencilerine yönelik destek paketini belirli aralıklarla yayınlamaktadır. Ancak tüm bu kapsamlı çalışmaların yanı sıra bilinmesi gereken bir gerçek vardır ki ilkokul, ortaokul ve lise de EBA kullanımı FATİH projesi ile birlikte başlasa da, özellikle okul öncesi için uzaktan eğitim oldukça yeni bir durumdur. Pek çok okul öncesi öğretmenin bu konuda yeterli deneyimi ve ön hazırlığı yoktur. Bu kriz döneminde küçük yaştaki bu öğrencilerin okuldan ve eğitimden kopuşunu engellemek, onların bu süreci psikolojik olarak daha güçlü bir şekilde geçirmelerine olanak sağlamak amacıyla uzaktan eğitimin sadece eğitime erişime açısından değil eğitimin içeriği bakımından da hassasiyetle ele alınması önemlidir. Özellikle küçük yaştaki çocukların bu süreçte psikolojik travmalarla karşılaşmamları, her bir çocuğun tüm yönleriyle gelişiminin sürdürülebilmesi, okula ve öğrenmeye karşı geliştirdikleri tutumların sürdürülebilmesi ve geliştirilebilmesi için okul öncesi uzaktan eğitimin çok iyi organize edilmiş olması gerekmektedir. Bu kapsamda COVID-19 salgın sürecinde okul öncesi eğitim sadece EBA web sitesi üzerinden ve okul öncesi öğretmenlerinin bireysel çabaları ile çeşitli paylaşım siteleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Okul öncesi çocukların uzaktan eğitim kapsamında tamamlamaları gereken etkinlik materyallerini ise çocukların ebeveynleri takip etmiştir. Özellikle okul öncesi çağındaki çocukların uzaktan eğitim sürecine katılmaları, uzaktan eğitim paylaşımlarıyla etkileşime girmeleri ebeveynler tarafından sağlanmış ve çocukların yaşadıkları ebeveynler tarafından gözlenmiştir. Ebeveynler uzaktan eğitim sürecini okul öncesi çocuklarıyla birlikte yaşamışlardır. Bu sebeple bu çalışmada okul öncesi uzaktan eğitimin salgın süreci sonrasında da sürdürülebilirliğini ve geliştirilmesini sağlamak adına eğitim öğretim sürecinin paydaşlarından olan ebeveynlerin görüşlerine başvurmak amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıda yer alan sorunların cevapları aranmıştır:

1-Okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin “olumlu görüşleri” nelerdir?

2- Okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin “olumsuz görüşleri” nelerdir?

3- Okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili olabilmesi için “önerileri” nelerdir?

Metodoloji

Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim sürecini ele alan bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik bir araştırma olarak yürütülmüştür. Çok fazla bilinmeyen olduğu durumlarda nitel araştırma metotları ile başlamak çoğunlukla araştırmayı daha nitelikli hale getirir (Patton ve Cochran, 2002). Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim ile ilgili hem okul öncesi öğretmenlerinin hem de okul öncesi uzaktan eğitim sisteminin çok yeni olduğu göze alındığında çalışmayı nitel bir araştırma olarak tasarlamak çalışmanın niteliğini artıracaktır. Fenomenoloji ise, insanların yaşadıkları evren içinde karşılaştıkları fenomenlerle ilgili olarak ne algıladıkları, ne anladıkları ve deneyimlerinin neler olduğu ile ilgilenen bir araştırma yöntemidir (Çekmez, Yıldız ve Bütüner, 2012). Bu çalışmada, okul öncesi çocuklarının ebeveynlerinin uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin algılarını, uzaktan eğitimden ne anladıklarını ve bu süreçteki deneyimlerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Bu sebeple ile bu çalışma fenomenolojik bir araştırma olarak yürütülmüştür.

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme ile belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemi derin bir incelemeye tabi tutulabilecek sınırlı sayıda ancak aynı ölçüde de bilgi bakımından zengin durumların çalışılmasını öngörür. Okul öncesi çocuklarını uzaktan eğitim sürecinde yakından takip eden ebeveynler bu sebeple bu çalışmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. En az bir öğrencisi herhangi bir okul öncesi kurumuna kayıtlı olan 20 ebeveyn çalışmaya katılmıştır. Veliler, Afyonkarahisar il merkezinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı iki bağımsız anaokulunda çocukları olan ebeveynler arasından gönüllük esasına dayalı olarak belirlenmiştir. Katılımcılara ilişkin diğer veriler aşağıdaki Tablo 1'dedir:

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Veriler

Katılımcı	Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Ebeveyn Eğitim Düzeyi	Çocuk Sayısı
Ebeveyn1	C1	Kadın	İlkokul	2
Ebeveyn2	C2	Kadın	Lise	2
Ebeveyn3	C3	Kadın	Lise	1
Ebeveyn4	C4	Kadın	Ortaokul	1
Ebeveyn5	C5	Kadın	Yüksekokul	2
Ebeveyn6	C6	Kadın	Üniversite	1
Ebeveyn7	C7	Kadın	Lise	2
Ebeveyn8	C8	Kadın	Yüksekokul	2
Ebeveyn9	C9	Kadın	Lise	3
Ebeveyn10	C10	Kadın	Ortaokul	2
Ebeveyn11	C11	Erkek	Ortaokul	2
Ebeveyn12	C12	Erkek	Lise	3
Ebeveyn13	C13	Erkek	İlkokul	2
Ebeveyn14	C14	Erkek	Lise	2
Ebeveyn15	C15	Erkek	Üniversite	2
Ebeveyn16	C16	Erkek	Lise	2
Ebeveyn17	C17	Erkek	Ortaokul	3
Ebeveyn18	C18	Erkek	Lise	1
Ebeveyn19	C19	Erkek	Lise	1
Ebeveyn20	C20	Erkek	Üniversite	2

Tablo 1’de araştırmaya katılan katılımcılar ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Çalışmada yer alan katılımcıların 10 tanesi kadın 10 tanesi erkektir. Kadın katılımcılardan 1’i ilkokul mezunu, 2’si ortaokul mezunu, 4’ü lise mezunu, 2’si yüksekokul mezunu ve 1’i üniversite mezunudur. Erkek katılımcılar incelendiğinde ise katılımcıların 1’inin ilkokul, 2’sinin ortaokul, 5’i lise, 2’si ise üniversite mezunudur. Yine katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısına bakıldığında tek çocuk sahibi olan 5, iki çocuk sahibi olan 12 ve üç çocuk sahibi olan 3 ebeveynidir.

Veri Toplama Aracı

Verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile toplanmıştır. Formun oluşturulmasında öncelikle ilgili alan taranmış; uzaktan eğitim ve okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim ile ilgili çalışmaya temel oluşturacak kavramlar ile bu kavramların yer alacağı temalar belirlenmiştir. Daha sonra ilgili temalara derinlemesine veri sağlayacak alt temalar belirlenmiş, bu alt temalara ilişkin açık uçlu ve çok miktarda sorular oluşturulmuştur. Soruların yapı geçerliklerini sağlamak ve dil anlatım açısından uygunluklarını kontrol etmek için 2 Edebiyat Öğretmeni tarafından gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Formda yer alan tema ve alt temaların sorular ile ilişkisini incelemek başka bir ifade ile kapsam geçerliğini sağlamak için Afyon Kocatepe Üniversitesi’nden bir alan uzmanı ve bir doktora öğrencisi tarafından gerekli incelemeler yapılmıştır. Elde edilen görüşler doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve ön uygulama için hazır hale getirilmiştir. 3 ebeveyn ile yapılan ön uygulama sonucunda gerekli değişiklikler

yapılmış görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formuna ilişkin tema, alt tema ve sorular aşağıdaki tabloda (Tablo 2) yer almaktadır.

Tablo 2. Ebeveyn Görüşme Formuna İlişkin Tema/Alt Temalar ile Görüşme Soruları

Tema	Alt Tema	Katılımcı	Görüşme Sorusu
EBA'ya ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşler	Organizasyon	Ebeveyn	EBA'nın organizasyonu hakkında ne düşünüyorsunuz? Erişilebilir buluyorsunuz? Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim sizce nasıl olmalı? Ebeveyn gözetiminde sürdürülen bir uzaktan eğitim çocukların öğrenme sürecini nasıl etkiliyor? Paylaşımlara kolaylıkla ulaşılabilir mi?
	İçerik	Ebeveyn	EBA'da yer alan dosyalar (video, resim, ppt) okul öncesi çocukları için yeterli mi? Bu dosyaları çocuklarınız açısından nasıl değerlendirirsiniz? Öğretmeninin EBA dışında paylaşımda bulunuyor mu? Bunları nasıl ve nereden temin ettiğini biliyor musunuz? Çocuklarınız bunları nasıl tamamlıyor ve nasıl geri dönüt alıyor?
	Öğretmen	Ebeveyn	EBA üzerinden paylaşım yapan öğretmenleri nasıl değerlendirirsiniz? Çocukları ve sizleri motive ediyorlar mı? Çocukların öğretmenlerini yüz yüze görmeleri ile ekran başında görmeleri arasında ne gibi farklar var? Öğretmenlerin salgın dönemindeki uzaktan eğitim deneyimlerini nasıl değerlendirirsiniz? Öğretmenler sadece akademik mi yoksa duygusal olarak mı öğrencileri desteklediler?
	Materyal türü	Ebeveyn	EBA'da yer alan materyaller hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Bu materyalleri yeterli buluyor musunuz, kolay erişim sağlanabiliyor mu? EBA dışında ne gibi materyaller sizinle paylaşıldı? Hangisini kullanmak daha etkili oldu? Bu materyaller sadece basılı mı yoksa görsel, işitsel materyallerde var mıydı?
	Zamanlama	Ebeveyn	Çocuğunuz ne sıklıkla EBA'ya erişim sağlıyor? EBA'nın ders akış saatleri ve tekrar yayınları hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Okul öncesi çocuklar EBA ya da diğer uzaktan eğitim materyallerini tamamlamak için ne kadar zaman harcıyorlar?
EBA'ya ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Öneriler	Geliştirme	Ebeveyn	EBA'nın daha etkili olabilmesi için önerileriniz nelerdir? Diğer uzaktan eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesine, kullanımının yaygınlaştırılmasına ilişkin önerileriniz nelerdir?

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak veri toplama aracı hazırlandıktan sonra sorularda yanlış ifade edilen ya anlaşılabilir soruların tespiti amacıyla 3 ebeveyn ile pilot görüşme yapılmış ve görüşme formuna son hali verilmiştir. Veri toplama işlemine başlamadan önce araştırmada yer alacak olan katılımcılar ile görüşmelerin gerçekleştirileceği saatler belirlenmiş; görüşmeler belirlenen saatlerde online olarak ya da mail yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada veriler nitel veri toplama araçları ile toplandığından, veri toplama aracına uygun olarak nitel veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşme dökümlerini, doküman metinlerini ve gözlem notlarını doğrudan alıntılardan da yararlanarak, probleme ilişkin tema, kategori ve alt tema altında kodlamak ve sunmak esastır. Başka bir ifade ile hangi temada kimin ne söylediğini doğrudan alıntılarla, yorum yapmadan vermek, aynı zamanda katılımcıların ilgili temadaki görüşlerini toplanan dokümanlarla ve gözlem notlarıyla ilişkilendirerek betimlemek esastır. Ayrıca veriler betimsel bir yaklaşımla sunulur ve buna ek olarak belirlenen bazı temalar ve temalar arası ilişkiler de ortaya konabilir (George, 1959). Araştırmada elde edilen veriler öncelikle görüşme öncesinde belirlenen tema ve alt temalara uygun olarak kodlanmıştır. Katılımcıların görüşlerinden elde edilen veriler incelendikten sonra görüşme öncesi belirlenen temalarda yer almayan ancak tekrar edilme sıklığı fazla olan ve görüşleri derinlemesine ortaya koyan alt temalar diğer alt temalara eklenmek için incelenmiş ancak sıklıkla tekrar eden başka bir alt temaya rastlanmamıştır.

Verilerin analizinde öncelikle katılımcı ebeveynler C1, C2, C3... şeklinde kodlanmıştır. Katılımcıların görüşme formlarında yer alan ifadeleri temaların ve alt temaların içeriklerine göre kodlanmıştır. Kodlanan ifadelerin tekrar sıklığına göre de frekanslar belirlenmiştir. Bununla birlikte tema ve alt temalarda yer alan soruların anlaşılabilirliğini kolaylaştırmak için de katılımcı görüşlerinden örnek ifadeler yer verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Sonuçların inandırıcılığı, bilimsel araştırmanın en önemli ölçütlerinden biri olarak kabul edilir. “Geçerlik ve Güvenirlik” bu açıdan araştırmalarda en yaygın olarak kullanılan iki ölçüttür. Maxwell (1992), Hammersley (1998) ve Silverman (2001) gibi araştırmacılar, nitel araştırma yöntemleri ile veri toplayan araştırmacıların, araştırdıkları konuların geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını yaptıkları takdirde araştırmalarının değerlerinin artacağını belirtmişler ve hak ettiği değeri bulacağını ifade etmişlerdir. Guba (1981) pozitivistin güvenirlik ölçütüne karşılık nitel araştırmalarda güvenilebilirlik ölçütünü önermektedir. Güvenilebilirlik ölçütü araştırmanın bulguları ve yorumlarının tutarlı bir sürecin ürünü olmasını ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle bulguların elde edildiği

sürecin mümkün olduğu ölçüde açık ve tekrarlanabilir olması gerekmektedir. Bu husus nitel araştırma desenlerinin esnekliğiyle yakından ilgilidir. Zira nitel araştırma desenleri önceden belirlenmiş katı sınırlamalar içinde tasarlanmazlar. Mayring (2000) güvenilirlik için, ölçümün doğruluğu, yaklaşımın doğruluğunu anlatmaktadır ifadesini kullanmaktadır. Bu gerekçe ile bu çalışmada, katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yer verilerek, aynı konuya ilişkin verilerin görüşlerine başvurularak veri toplama sürecinin açık olması sağlanmaya çalışılmıştır.

Yine Merriam ve Tisdell'e (2015) göre pozitivist paradigmadaki içsel geçerliğin nitel araştırmadaki karşılığı inandırıcılıktır. İçsel geçerlik bulguların gerçeklikle ne kadar uyumlu olduklarıyla ilgilidir. Shenton'a (2004) göre inandırıcılık, araştırma çevresinde uzun süreli irtibat kurmadır. Başka bir ifade ile, uygulamaya başlamadan evvel araştırma çevresi, mekânları, fenomenleri ve katılımcıları hakkında derinlemesine bilgiye ulaşılması ve araştırma yapılacak örgütlerle ilgili bilgi ve belgelerin incelenerek saha ziyaretleri yapılması, araştırmanın ileriki evrelerinde görüşme ve yorumların çarpıtılmasına neden olabilecek hususların belirlenmesini sağlayabilir. Yanlılık unsuru araştırmacı veri toplarken, verileri kaydederken veya verilerin yorumlanması sırasında ortaya çıkabilir. İyi bir nitel araştırmada geçerli bir çalışmanın oluşturulabilmesi, bu yanlılığın en asgari seviyeye indirilmesi ile gerçekleşmektedir (Roberts ve Priest, 2006). Bu araştırmada ise, araştırmanın çalışma grubu, araştırmaya temel oluşturan EBA sistemi ve uzaktan eğitim süreci ile ilgili derinlemesine incelemeler yapılarak inandırıcılık sağlamaya çalışılmıştır.

Bulgular

Bu çalışma tüm dünyanın mücadele ettiği Corona Virüs (COVID-19) salgını sebebiyle, ülkemizde 23 Mart 2020 tarihi ile başlayan, EBA uzaktan eğitim uygulaması ve diğer uzaktan eğitim faaliyetleri hakkında okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların ebeveynlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşler ve öneriler temaları ile; organizasyon, içerik, öğretmen, materyal türü, zamanlama, geliştirme alt temalarına ilişkin elde edilen verilere ait bulgular araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda yer almaktadır. Araştırmanın birinci alt problemi olan "Okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin "olumlu görüşleri" nelerdir?" sorusuna ilişkin bulgular Tablo 3'te yer almaktadır:

Tablo 3. Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Ebeveynlerinin EBA ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Olumlu Görüşleri

Tema	Alt Tema	Katılımcı	Katılımcı Kodu	Frekans
EBA ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Olumlu Görüşler	Organizasyon	Ebeveyn	C1,C4,C5,C6,C7,C8,C9,C10,C11,C12,C15,C16,C17,C18,C19,C20	f(16)
	İçerik	Ebeveyn	C1,C5,C6,C8,C9,C10,C15,C17,C18	f(9)
	Öğretmen	Ebeveyn	C1,C2,C3,C4,C5,C6,C7,C8,C9,C10,C11,C12,C13,C14,C15,C16,C17,C19,C20	f(19)
	Materyal Türü	Ebeveyn	C1,C3,C4,C5,C7,C9,C10,C11,C13,C15,C16,C17,C18,C19,C20	f(15)
	Zamanlama	Ebeveyn	C1,C2,C3,C5,C8,C9,C10,C11,C12,C16,C17,C19,C20	f(13)

Tablo 3’te ebeveynlerin EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin olumlu görüşleri yer almaktadır. Çalışma grubuna öncelikle okul öncesi eğitimde EBA ve diğer uzaktan faaliyetlerinin organizasyonu hakkında ne düşündükleri sorulmuştur. Katılımcı ebeveynlerden 16 tanesi okul öncesi eğitimde gerek EBA gerek diğer paylaşım siteleri vasıtasıyla yürütülen uzaktan eğitim ile ilgili olumlu görüş belirtmişlerdir. Ebeveynlerin “organizasyon” alt temasına ilişkin görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Ebeveyn Görüşü 1:

“İlkokula giden bir öğrencim daha var. İlk olarak EBA sistemini bu öğrencimle tanıdım. Salgın başlayıp okullara ara verilir verilmez onların dersi başladı. Okul öncesinde de böyle bir uygulama olacağını hiç düşünmemiştik. Öğrencim bir devlet anaokulunda 4 yaş grubunda yer alıyor. İlkokulların başlamasından tam bir hafta sonra öğretmenimiz aradı, bize şifre verdi ve nasıl kullanacağımızı söyledi. Özellikle EBA’ya girişlerin belli saatlerde olduğunu bize söyledi. EBA’ya belli saatlerde girişin yapılması yoğunluğun azaltılması anlamında çok mantıklı. Ayrıca belli bir düzen içerisinde olması öğrenciyi de düzenli olmaya saat kaçta ne yapması gerektiğine yönlendiriyor. Bu anlamda EBA oldukça sistemli ve düzenli. Ayrıca bizim öğretmenimiz her gece saat 21.00 civarında ertesi gün neler yapmamız gerektiğini whatsapp üzerinden gönderiyordu. Bu okul programının aynı gibiydi. Boyama etkinlikleri, okuma saati, el becerisi, kesme etkinlikleri, oyun, matematik, deney, tiyatro gibi çok çeşitli etkinlikleri bize geceden gönderiyordu. Sonra kendisini videoya çekerek hangi etkinliğin nasıl yapılırsa daha iyi olacağını anlatan kısa videolar çekip attı her akşam. Bizlerde etkinlikleri evde yaparken resim ve videoya çekip öğretmene gönderdik. Ara ara düzeltmeler yaptı. Bu organizasyonda çok güzeldi. Hatta EBA üzerindeki etkinliklerden daha uzun ve etkili oldu.” (C7)

Ebeveyn Görüşü 2:

“EBA’dan okullar tatil olduktan bir hafta sonra haberdar olduk. Öğretmenimiz

telefonla aradı ve bize şifre verdi, bu şifreyle giriş yapacağımızı söyledi. Öğretmenimiz bize EBA'nın belli saatlerde açık olduğunu bu sebeple bize Whatsup grubu üzerinden paylaşımlarda bulunacağını söyledi. Bize verilen saatlerde EBA'ya girdik. Gönderilen ödevleri yaptık. Videoları izledikçe ya da diğer etkinlikleri yaptıkça puan kazanılması öğrencimin hoşuna gitti. Bence sistemli ve düzenli bir organizasyon. Saatlerinin belli olması yoğunluğu azaltıyor ve erişimi kolaylaştırıyor. “ (C15)

Ebeveynlerde “organizasyon” alt temasına ilişkin alınan görüşlere bakıldığında ebeveynlerin büyük çoğunluğunun EBA'dan memnun olduklarını göstermektedir. Ebeveynler, ayrıca EBA dışında da öğretmenler tarafından çeşitli sosyal paylaşım siteleri aracılığıyla paylaşımlar yapıldığını, bununda düzenli ve sistemli bir şekilde yürütüldüğünü ifade ettikleri görülmektedir. Birinci alt probleme ait bir diğer alt tema “içeriktir”. İçerik alt temasına ilişkin ebeveynlerden alınan görüşlerden örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

Ebeveyn Görüşü 1:

“Bize verilen saatlerde EBA sistemine girdik. Öğretmenimiz 4 tane video yüklemiş. Birinciyi tamamlamayınca ikinciyeye geçilmiyor, hızlı ilerletilemiyor. Bunlar çok güzel. Öğrenci sonuna kadar izlemek zorunda. Ayrıca EBA'nın içerisinde çok çeşitli videolar, çizgi filmler ve eğitici dosyalar var bunlar çok eğitici. Ayrıca öğretmen telefonda da çeşitli dergiler, videolar, kitaplar gönderiyor. İçerik olarak bunları okul öncesi bir öğrenci yeterli görüyorum. Belirlenen saatlerde girdiğimde hiç sorun yaşamadım. Öğretmen büyük ihtimalle EBA'dan gönderdiği çalışmalarını internette buluyordur, ama telefonda gönderdiklerini kendi çekiyor, kendi hazırlıyor.” (C5)

Ebeveyn Görüşü 2:

“EBA'dan gönderilenler bence okul öncesi öğrencileri için yeterli. 2-3 tane etkinlik gönderiyor öğretmen. Bunları günlük olarak gönderiyor. Çok uzun değil. Bu sebeple küçük yaşta öğrenciler için yeterli olduğunu düşünüyorum. Öğretmenimiz EBA'dan 2-3 paylaşımında bulunuyor ancak telefonda daha fazla atıyor. Telefonda gönderdiklerinin açıklamalarını da yapıyor. Deneyler gönderiyor, bunların açıklamalarını yapıyor. Öğretmen bazılarını internette temin ediyor bazılarını kendi hazırlıyor bazılarını da öğrencilerin Milli Eğitim tarafından verilen kitaplarından veriyor. Öğrenci gönderilen videoları izliyor, kitaptan olanları yapıyor, diğer etkinlikleri evde çıktı alıyoruz onun üzerine yapıyor. Yapılan etkinliklerin resmini çekip öğretmene geri gönderiyoruz. EBA'dan gönderdiklerimizi öğretmenimiz EBA üzerinden yorumluyor, başarı belgesi gönderiyor, beğeniyor.” (C18)

“İçerik” alt temasına ilişkin ebeveyn görüşlerine bakıldığında ebeveynlerin bir kısmının (f=9) olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Olumlu görüş belirten ebeveynler genel olarak EBA üzerinden gönderilen materyalleri içerik olarak yeterli bulduklarını ve bu içeriğe kolayca erişebildiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca ebeveynler genel olarak öğretmenlerin EBA dışından da materyal gönderdiklerini ve bu materyallerin içeriklerini de yeterli gördüklerini ifade

etmişlerdir. Birinci alt probleme ait bir diğer alt tema “öğretmendir”. Bu alt temaya ilişkin ebeveyn görüşlerinden alınan örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Ebeveyn Görüşü 1:

“Öğretmenimiz EBA konusunda bizi sürecin başında kısa zamanda bilgilendirdi, şifre verdi, nasıl ne zaman kullanacağımızı anlattı. İlk hafta her iki günde bir kez görüntülü aradı, sınıf olarak grup görüşmeleri yaptı. Öğrencilerin duygusal olarak kendilerini iyi hissetmelerine yardımcı oldu. Tabi ki yüz yüze eğitimle karşılaştırılmaz özellikle okul öncesinde. Çünkü öğrencim sık sık “şu günler geçsin öğretmenime sarılmak istiyorum” dedi. Bu durum bile yüz yüze eğitimle karşılaştırılmayacağını gösteriyor. Ancak öğretmenimiz bu dönemde inanılmaz özverili davrandır. Görüntülü arama yapmadığında sesli mesajlar attı. Bu aşamada EBA’dan daha çok diğer paylaşım sitelerinden faydalanarak iletişim kurdu. Hem akademik hem de duygusal olarak destekledi ancak benim için duygusal olarak desteklemesi çok daha önemliydi.” (C7)

Ebeveyn Görüşü 2:

“Kesinlikle bu süreci en iyi yöneten öğretmenimizdi. EBA burada bir araçtı. Öğretmenimiz öğrencimi neredeyse her gün aradı ve aramaya devam ediyor. Onları hem psikolojik olarak rahatlattı hem de veli olarak bizleri süreci nasıl kontrollü bir şekilde yürütebileceğimiz konusunda telkinlerde bulundu. Tabi özellikle küçük yaş grubundaki öğrenciler öğretmenlerine çok bağlılar. Her gün özlediğini ifade etti ama bu süreci de öğretmen çok iyi yönetti. Bazen onlara sesli mesaj gönderdi bazen görüntülü arayarak onlarla oyun oynadı. Bunlar çok güzeldi. Öğretmenimizin bu konuda bir deneyimi olduğunu düşünmüyorum ancak süreci kesinlikle çok iyi yürüttü. Hem akademik hem de duygusal olarak çok destekledi.” (C19)

“Öğretmen” alt temasına bakıldığında ebeveynlerin neredeyse tamamı olumlu görüş belirtmişlerdir. Araştırmaya dahil olan katılımcılar farklı sınıf ve okullarda okuyan çocukların ebeveynlerinden oluşmaktadır. Buna rağmen ebeveynlerin büyük kısmı uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin büyük bir özveri ile çalıştıklarını, çocukları hem akademik hem de duygusal olarak desteklemişlerdir. Birinci alt probleme ilişkin bir diğer alt tema “materyal türüdür.” Bu alt temaya ilişkin ebeveyn görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

Ebeveyn Görüşü 1:

“EBA’da yer alan materyaller öğrencilere göredir. Materyaller yeterlidir. Bize verilen saatlerde kolayca erişim sağladık, yazılı olanların çıktısını aldık, diğerlerini izledik. EBA dışında telefonda gönderilenlerinde çıktısını aldık, kitapları tableten okuduk. Gönderilen materyaller hem görsel hem de işitsel olarak yeterliydi.” (C1)

Ebeveyn Görüşü 2:

“EBA’da yer alan materyaller okul öncesi öğrencilerinin seviyelerine uygundur. Hem görsel hem işitsel oldukları için öğrencilerin dikkatini çekmektedir. Sadece

EBA'dan değil EBA dışında çeşitli sosyal medya uygulamalarından da materyaller gönderdi. Her ikisini de kullanmak ta etkili ve verimli oldu.” (C18)

“Materyal türü” alt temasına ilişkin de ebeveynlerin büyük çoğunluğu olumlu görüş belirtmişlerdir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu hem EBA'dan hem de EBA dışında yapılan paylaşımların okul öncesi çocukların seviyelerine uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca her ikisinden de gönderilen materyallerin etkili olduğunu vurgulamışlardır. Birinci alt probleme ilişkin son alt tema “zamanlama” alt temasıdır. Bu alt temaya ilişkin ebeveynlerin görüşlerinden alınan örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

Ebeveyn Görüşü 1:

“EBA'nın belirli saatleri var. Kendimizi ona göre ayarlıyoruz. Bu da bir düzenin olmasına yardımcı oluyor. Ayrıca belirli saatler içerisinde olması ekran önünde çok fazla kalmasına engel oluyor. Öğretmenin diğer medyalarından gönderdiği materyalleri gün içerisinde istediğimiz saatte yapıyoruz ancak öğretmenimiz akşam saat sekizde yaptığımız etkinliklerin video ve resimlerini göndermemizi istedi. Bu sebeple akşam sekize kadar hepsini tamamlamış oluyoruz.” (C5)

Ebeveyn Görüşü 2:

“EBA'ya belli saatlerde erişim sağlayabiliyoruz. Bu durum gönderilen ödevleri belirli saatlerde tamamlamamıza yardımcı oluyor. Öğretmenin diğer gönderdiği ödevleri de EBA'daki ödevlerden sonra yapıyoruz, böylece sanki okuldaymış gibi belli saatlerde tamamlanmış oluyor.” (C17)

“Zamanlama” alt temasına ilişkin ebeveyn görüşlerine bakıldığında, ebeveynlerin bir kısmının (f=13) bu konuda olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Ebeveynler EBA'ya belirli saatlerde erişimin mantıklı olduğunu, EBA dışındaki paylaşımlarında gün içerisinde kolaylıkla tamamlandığını ifade etmişlerdir. Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin “olumsuz görüşleri” nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4'te yer almaktadır:

Tablo 4. Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Ebeveynlerinin EBA ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Olumsuz Görüşleri

Tema	Alt Tema	Katılımcı	Katılımcı Kodu	Frekans
EBA ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Olumsuz Görüşler	Organizasyon	Ebeveyn	C2,C3,C13,C14	f(4)
	İçerik	Ebeveyn	C2,C3,C4,C7,C11,C12,C13,C14,C16,C19,C20	f(11)
	Öğretmen	Ebeveyn	C18	f(1)
	Materyal Türü	Ebeveyn	C2,C6,C8,C12,C14	f(5)
	Zamanlama	Ebeveyn	C4,C6,C7,C13,C14,C15,C18	f(7)

Tablo 4'te araştırmanın ikinci alt problemi olan okul öncesi eğitimde EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveynlerin olumsuz görüşleri yer

almaktadır. Bu alt problemin ilk alt teması yine “organizasyondur”. Ebeveyn görüşlerinden alınan örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

Ebeveyn Görüşü 1:

“EBA'nın organizasyonu bana göre okul öncesinde yeterli değil. Bir tane daha öğrencim var. Ortaokula gidiyor. Hem EBA TV'den hem de EBA'Dan aynı anda faydalaniyor. Okul öncesine yönelik bir kanal yok. Kesinlikli eğitici çizgi filmlerin ve kamu spotlarının olduğu, çocukların izleyerek oyunlar oynayabileceği, etkinlikler yapabileceği bir kanal olmalı. EBA üzerinden öğretmenimizin gönderdiği etkinlikler kısa videolar ve etkinlikler şeklinde ama yayın akışında onları psikolojik olarak rahatlatacak bir takım etkinlikler olmalı. Ayrıca öyle bir sistem olmalı ki öğretmenimiz EBA dışından ekstra materyaller göndermek zorunda kalmamalı. Her akşam düzenli olarak öğretmenimiz etkinlik gönderdi, anladığım kadarıyla bu etkinlikleri kendi çabasıyla çeşitli internet sitelerinden bulmuştu. Bu sebeple tek bir yerde derli toplu olması daha iyi olur diye düşünüyorum.” (C2)

Ebeveyn Görüşü 2:

“EBA'yı okul öncesi olarak değerlendirdiğimde yetersiz buluyorum. Çünkü öğretmen dışardan sürekli etkinlikler gönderiyor eşimin telefonuna, eşim onları bana gönderiyor ve onların çıktısını alıp yapıyoruz. Telefonda bakarak yapmasını istemiyoruz zaten boyamalar falan var. Bu sebeple EBA geliştirilmeli. Öğretmeninin EBA dışında gönderdiklerinin bir sistemi var, bir gün önce gecedan öğretmen gönderiyor, ertesi gün biz tamamlayıp akşam video ve resim olarak öğretmenimize gönderiyoruz. Ortaokula giden bir öğrencim daha var onlar canlı ders yapıyorlar, okul öncesinde var mı bilmiyorum onlara da yapılabilir. Gerçi öğretmen belirli aralıklarla arayarak çocuklarla görüşüyor ama bunun EBA üzerinden canlı ders uygulamasıyla yapılması daha başarılı olur diye düşünüyorum.” (C14)

“Organizasyon” alt temasına ilişkin az sayıda ebeveynin (f=4) görüş belirttiği görülmektedir. Ebeveynler genel olarak EBA'nın EBA dışında destekleyici materyale ihtiyaç duyulmayacak şekilde tasarlanması ve geliştirilmesi konusunda görüş belirtmişlerdir. İkinci alt problemde ele alınan bir diğer alt tema “içerik” alt temasıdır. Buna ilişkin ebeveyn görüşlerinden alınan örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir.

Ebeveyn Görüşü 1:

“EBA'nın içerik olarak yeterli olduğunu düşünmüyorum. Okul öncesi için belirlenen saatlerde EBA'ya bağlantıyoruz. Öğretmen genellikle 3-4 dakikalık kısa videolar gönderiyor, bazen de tamamlanacak etkinlikler ya da kısa oyunlar gönderiyor. Bunları tamamlamak genellikle maksimum 10 dakika sürüyor. Evet ekran başında uzun süre kalmasını istemiyoruz ancak bu çok kısa. Kütüphane bölümünde yer alan videolar ya da diğer materyaller kesinlikle gruplandırılarak geliştirilmeli. Rastgele bir sürü video içerisinden seçilmemeli. Ayrıca etkinlik türü olarak ta geliştirilmeli. İnteraktif oyunlar eklenmeli.” (C7)

Ebeveyn Görüşü 2:

“EBA’nın okul öncesinde içerik olarak yeterli olduğunu düşünmüyorum. Her şeyden önce içerik yok. Sadece videolar ve birkaç slayt gösteri var. Halbuki okul öncesi için çok sayıda interaktif kitap yer almalı, sesli kitaplar olmalı, oyunlar olmalı. İçerik EBA TV gibi bir kanalla desteklenmeli. Özellikle onları psikolojik olarak rahatlatacak etkinliklere yer verilmeli. Masal anlatımları olmalı. Belli saatlerde olması güzel pek çok anlamda güzel, ekran bağımlılığının önüne geçmek, kolay erişim sağlamak, yoğunluğu azaltmak gibi. Ancak verilen saatler içerisindeki kullanımın içi doldurulması gerekiyor diye düşünüyorum.” (C20)

“İçerik” alt temasına ilişkin katılımcıların yarısından fazlasının (f=11) olumsuz görüş belirttiği görülmektedir. Ebeveynler genel olarak EBA’da yer alan içeriği yetersiz bulduklarını ifade etmişler, diğer uzaktan eğitim faaliyetlerini ise destekleyici materyal olarak yeterli bulmuşlardır. Ele alınan bir diğer alt tema “öğretmen” alt temasıdır. Sadece bir ebeveyn bu konuda olumsuz görüş belirtmiştir. Bu ebeveynin görüşlerinden alınan örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

Ebeveyn Görüşü 1:

“Özellikle bu süreçte öğretmenin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Öğretmen sürekli öğrencilerle iletişim halinde olmalı. Okul olmayabilir zorunlu da olmayabilir ancak en az haftada bir iki kez görüntülü iletişim kurlmaları gerektiğini düşünüyorum. Etrafımda gördüğüm bazı öğretmenler okul öncesinde bunu çok iyi yaptılar ancak bizim öğretmenimiz yapmadı. Okul öncesi öğrencileri öğretmenlerine çok bağlı, bu süreçte psikolojik destek onlar için çok önemli ve bu desteği en güzel bir şekilde verebilecek olan öğretmenler. Belki öğretmenlere bu konuda görevler verilebilir.” (C18)

Araştırmanın ikinci problemine ait “öğretmen” alt temasına ilişkin olumsuz görüş sadece bir ebeveyn tarafından belirtilmiştir. Ele alınan bir diğer alt tema “materyal türüdür. Buna ilişkin ebeveyn görüşlerinden örnekler aşağıda yer almaktadır.

Ebeveyn Görüşü 1:

“EBA üzerinden öğretmen genellikle video türünde etkinlikler gönderdi. EBA’da zaten var olan materyallere baktığımda onlarda genelde video olarak var. Öğretmen EBA dışında bize telefonda da materyal gönderiyor. Onlar içerisinde ses kayıtları, videolar, resimler, pdf dosyalar ve word dosyalar var. Ancak EBA üzerinde böyle bir çeşitlilik söz konusu değil.” (C8)

Ebeveyn Görüşü 2:

“Benim EBA’da gördüğüm materyallerin büyük çoğunluğu video halinde. Ama öğretmenin telefonda gönderdikleri daha çeşitli. Resimler, müzikler, pdf uzantılı dosyalar var. Bunlara ulaşmak zor değil. EBA için verilen saatlerde EBA’daki materyallere ulaşıyorum. Diğerlerine öğretmen gönderdikçe bakıyoruz. EBA çok çeşitli değil ama diğerleri daha çeşitli.” (C12)

Bu alt temaya ilişkin az sayıda ebeveyn (f=5) olumsuz görüş belirtmişlerdir. Genel olarak bu olumsuz görüşler EBA üzerinden öğretmenlerin gönderdikleri materyallerin video türünde olduğu, EBA kütüphanesindeki materyallerin de yine videoların yoğunlukta olduğunu ifade etmişlerdir. Yine ebeveynler EBA dışında öğretmenlerin telefon üzerinden gönderdikleri materyallerin çok daha çeşitli olduğunu belirtmişlerdir. İkinci alt probleme ilişkin son alt tema “zamanlama” alt temasıdır. Buna ilişkin ebeveyn görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

Ebeveyn Görüşü 1:

“EBA’ya bizim gireceğimiz saatlerde ilkokul 1. ve 2. sınıflarda giriş yapıyor. Ben her defasında giriş yaparken bi 15-20 dakika beklemek zorunda kalıyorum. O yüzden okul öncesinin saati ayrılabilir. Ayrıca EBA TV’de de uygun saatlerde programlar yayınlanabilir.” (C4)

Ebeveyn Görüşü 2:

“Benim çocuklarımdan birisi ilkokul birinci sınıfa gidiyor. Onun öğretmeni deEBA’dan günlük ödevler veriyor. Tek bir yerden ikisine de aynı saatte giriş yapmak zor oluyor. Okul öncesine giden öğrencimin ödevlerini bu sebeple bazen yapmıyoruz. Diğer bir giriş saati daha var o saatte de uygun olmuyoruz. Bence okul öncesi ile ilkokul saatleri ayrı ayrı olabilir diye düşünüyorum”. (C15)

“Zamanlama” alt temasına ilişkin görüşlere bakıldığında bir kısım ebeveynin EBA saatlerinin ilkokul öğrencileri ile aynı saatte olmasının uygun olmadığını belirttikleri görülmüştür. Araştırmanın üçüncü ve son alt problemi ise “Okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili olabilmesi için “önerileri” nelerdir? sorusu olmuştur. Bu alt problemle okul öncesi düzeyinde ilk kez uygulamaya koyulan uzaktan eğitim sürecinin gelişimi ve karşılaşılan problemlere çözüm olabilecek görüşlerin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bu sebeple görüşmeler esnasında ortaya çıkan tüm görüşler aşağıda ifade edilmiştir:

Ebeveyn Görüşü 1:

“EBA kısa zamanda çok iyi organize edildi. Okul öncesi öğrencilerinin bile kullanabiliyor olması çok güzel. Şu süreçte yoğunluğu azaltmak için belirli saatler verilmiş olabilir. Ancak bu sürecin sonunda öğrencilerin kesinlikle diledikleri zaman erişim sağlayabilecekleri bir hale getirilmeli. Tabi öğrenciler kendileri değil velileri ile birlikte erişim sağlamalı. Bunun için girişte küçük güvenlik soruları yer almalı. Çocuklar tek başına girmesi ve çok vakit ekran önünde harcamasınlar diye.” (C4)

Ebeveyn Görüşü 2:

“EBA özellikle okulların kapandığı bu dönemde çok iyi oldu. Okul öncesine bile olması çok güzel ama tabi içeriği de önemli. EBA üzerinden öğretmen birkaç etkinlik gönderiyor belirlenen saatlerde sadece onları yapıyoruz. Sonra öğretmen kendi çabasıyla EBA dışından telefona çeşitli etkinlikler gönderiyor. Örnek deneyler, kesme çalışmaları gibi. Burada EBA’nın çok dolu olması gerekiyor ki

öğretmen dışarıdan ekstra çalışmalar atmaya gerek duymasın. Fen etkinlikleri, matematik etkinlikleri, okuma etkinlikleri gibi bölümler olabilir. Bu bölümlerin içi zenginleştirilmeli.” (C17)

Ebeveyn Görüşü 3:

“EBA’da çok güzel öğretmenin gönderdiği diğer etkinliklerde çok güzel. Ama özellikle böyle bir dönemde okul öncesi öğretmenlerin öğrenciler ile günde en az bir canlı ders yapmalarını onları psikolojik olarak daha iyi hissetmelerine yardımcı olmalarını beklerdim. Eğer hastalıktan sonra da devam edecekse özellikle yaz aylarında öğretmenlerin iki günde bir kez kısa dersler yapmalarını, öğrencilerini öğretimden ve davranış kazanmaktan kopmamaları konusunda sürekli telkin etmelerini beklerim.” (C9)

Ebeveyn Görüşü 4:

“EBA kesinlikle devam etmeli. Ama içeriği zenginleştirilmeli, öğrencilerin ekran bağımlılığının önüne geçecek şekilde tasarlanmalı. İçinde interaktif öğretici oyunlar olmalı, ancak süre sınırlı olmalı. Ben daha önce oğluma Mental-up diye bir uygulama satın almıştım. İçinde dikkat çalışmaları falan var. Böyle bir program olmalı mesela içinde hem öğrenmeli hem de eğlenmeli. Kesinlikle aile kontrollü olacak şekilde tasarlanmalı. Çocuk canı istediğinde tek başına girip istediği gibi takılmamalı. Veli gözetimini sağlayacak bir takım şifre gibi şeyler olabilir.” (C11)

EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerinin gelişimine yönelik ebeveynlerin görüşlerinden örnekler yukarıda yer almıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu bu konuya ilişkin görüş belirtmemiş, görüş belirten katılımcıların tüm görüşleri yukarıda yer almıştır.

Tartışma and Sonuç

Bu çalışmada, okul öncesi düzeyde gerçekleştirilen EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetleri hakkında, ebeveynlerin görüşlerini ortaya çıkararak uzaktan eğitim sürecinin gelişimine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Bu eğitim türü ülkemizde uzun yıllardır yükseköğretimde çeşitli sebeplerle gerçekleştirilmektedir. Ancak tüm dünyayı olumsuz şekilde etkisi altına alan Corona virüs (covid 19) salgını sebebiyle ülkemizde 23 Mart 2020 tarihinden itibaren internet aracılığıyla EBA (eğitim bilişim ağı) ve televizyon aracılığıyla TRT EBA TV uzaktan eğitim uygulaması okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde değerlendirilmektedir. Değişen dünya ile birlikte hayatın yeniden şekillenmesi, eğitim sisteminin tüm seviyelerinde, bilgi ve iletişim teknolojilerinin, uzaktan ve e-öğrenme teknolojilerinin kullanımına yeni talepler getirmektedir. Modern yaşamın diğer tüm yönlerinde olduğu gibi, eğitimin kalkınma mücadelesine verdiği cevap, teknolojileri etkili kılmak için gerekli organizasyonel ve politika değişikliklerinin sağlanması koşuluyla, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını içermektedir. Bilgi teknolojilerinin hızlı gelişimi, eğitimde yeni yöntemlerin oluşturulmasına, yani öğretme ve öğrenmeye katkıda bulunmaktadır.

Bu iddiaya dayanarak, yeni bilgi öğretme ve edinme yolları artık mekan ve zamanla sınırlı değildir. Bilginin ne zaman, nerede ve nasıl dağıtılacağı konusunda büyük esneklik sağlayabilen birçok teknoloji vardır. Bu teknolojiler sayesinde gerçekleştirilen eğitim uzaktan eğitim olarak adlandırılmaktadır (Buşelić, 2012).

Bu çalışmada Covid-19 sürecinde okul öncesi çocuklar için uygulamaya koyulan EBA ve öğretmenlerin yürüttüğü diğer uzaktan eğitim faaliyetlerinin geliştirilerek, salgın sonrasında da sürdürülebilirliğinin sağlanmasında ebeveynlerin görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Bu amaçla, ilk olarak çalışmada EBA ve sürdürülen diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveynlerin olumlu görüşleri ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda ele alınan ilk alt tema “organizasyon” alt temasıdır. Bu noktada genel olarak ebeveynler EBA'nın oldukça sistemli olduğunu ifade etmişlerdir. Ebeveynler, belirli saatlerde yürütülen bu faaliyetin düzenli olmasının, çocuklar açısından bir avantaj olduğunu belirtmişlerdir. Carswell ve Venkatesh (2002), bu tür uzaktan eğitim sistemlerin sanal bir öğretim ortamı sunarak ve eş zamansız eğitime olanak vererek öğretimin sürdürülmesinin büyük bir avantaj sağladığını vurgulamışlardır. Böyle bir organizasyonun içerisinde öğrenciler sistem dahilindeki içeriğe istedikleri zaman ulaşabilmekte ve kaynaklardan istedikleri ölçüden faydalanabilmektedirler. Bu anlamda EBA salgın sürecinde yoğunluğu önlemek adına zaman kısıtlaması ile kullanılsa da öğretmenler tarafından farklı paylaşım siteleri vasıtasıyla sürdürülen diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine çocuklar diledikleri zaman ulaşabilmektedirler. Uzaktan eğitim, öğretmene ve öğrenciye eğitim verilmesinde etkili bir şekilde birleştirilen pedagoji, teknoloji ve öğretim sistemi tasarımı odaklanan bir eğitim alanıdır. E-öğrenme doğal olarak uzaktan öğrenme ve esnek öğrenme için uygundur, ancak yüz yüze öğretim ile birlikte kullanılabilir, bu durumda karma öğrenme terimi yaygın olarak kullanılır (Al-Arimi, 2014).

Araştırmamızın birinci teması olan olumlu görüşlere ilişkin, ele alınan bir diğer alt tema “içeriktir”. Bu noktada ebeveynlerin genel görüşü EBA'nın içerik anlamında geliştirilmesi gerektiği yönündedir. Bunun dışında ebeveynler, öğretmenlerin bireysel çabaları ile gönderdikleri içeriği de değerlendirmişlerdir. Ebeveynler, EBA üzerinde özellikle okul öncesi çocukların akademik, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyecek materyallerin eksikliğinin öncelikli olarak ele alınması gereken bir konu olduğunu vurgulamışlardır. Buradan hareketle, okul öncesi çocukların özellikle psikolojik desteğe her zamankinden daha fazla ihtiyaç duydukları için, bu dönemde oyunlar, eğlenceli etkinlikler ile EBA'yı zenginleştirmenin önemli olduğu söylenebilir. Barnett (2013) oyunun işlevi, çocuğun çevresinde yaşanan olumsuz ve travmatik olaylardan kaynaklanan duygularla baş edebilmesine yardımcı olmak olduğunu vurgulamıştır. Özellikle, okul öncesi çocuklarının pek çoğunun süreçten olumsuz olarak etkilendikleri Covid-19 salgını döneminde içeriğin zenginleştirilmesinin son derece önemli olacağı ebeveyn görüşleri doğrultusunda vurgulanabilir. İçerikte bu tür etkinliklerin olması EBA'yı daha etkili hale getirebilir.

Okul öncesi çocukların ebeveynlerinin, EBA ve diğer uzaktan eğitim ile ilgili olumlu görüş temasında diğer bir alt tema “öğretmendir”. Ebeveynler daha önce uzaktan eğitim sistemine herhangi bir sebeple dahil olmamış ve çok fazla deneyime sahip olmayan pek çok okul öncesi öğretmenin yine de bu süreci oldukça iyi yönettiklerini belirtmişlerdir. Ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu bu süreçte okul öncesi öğretmenlerinin bireysel desteklerinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin zorunlu olmasa bile sorumluluklarını üstlerine alarak krizi fırsata çevirmek için çabaladıklarını göstermektedir. Garg ve Panda (2005) uzaktan eğitim sistemindeki bir öğretmenin rolünün geleneksel sistemdeki bir öğretmenden oldukça farklı olduğunu gözlemlemiştir. Uzaktan eğitim sisteminde öğretmenler tarafından gerçekleştirilen işlevlerin çeşitliliğini anlamak için bu farkın açık bir şekilde algılanması çok önemlidir. Uzaktan eğitim öğretmeni sadece kendi alanında bir bilim insanı ya da uzman değildir. İlk etapta uzaktan eğitimci olmakla birlikte konu uzmanı veya deneyimli bir profesyonel olmak zorundadır. Ebeveynlerin görüşlerine göre bu süreçte okul öncesi öğretmenleri hem bir konu uzmanı, hem bir eğitimci hem de çocukları pek çok anlamda destekleyen bir profesyonel olmuşlardır.

Olumlu görüş temasında yer alan “materyal” türü alt temasına ilişkin ebeveynlerin olumlu görüşler genellikle materyallerin görseelliğine ve kolay erişilebilirliğine yönelik olarak tespit edilmiştir. Olumlu görüş belirten ebeveynler, materyallerin hem EBA üzerinden hem de çeşitli paylaşım siteleri üzerinden kendilerine ulaştığını ifade etmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin sadece EBA’yı değil çocuklara ulaşmak için çeşitli paylaşım sitelerini de kullandıklarını göstermektedir. Öğretmenler bu süreçte zorunluluktan değil sahip oldukları sorumlulukları yerine getirme gayretinde olmuşlardır. Uzaktan eğitimde çok çeşitli öğretim ortamları kullanılmaktadır, bunların etkinliği ders içeriğinin planlanması ile öğretim yöntemlerinin planlanması ve kullanılan materyal türleri arasındaki organik ilişkidir. Tüm öğretim araçları uzaktan eğitimde kullanılmaktadır ancak standart veya ideal bir kombinasyon yoktur. Çoklu ortam sistemindeki farklı ortamların değerli bir işlevi, bazı öğrencilerin televizyondan veya filmde, diğerlerinin de baskıdan daha etkili bir şekilde öğrendiği varsayımıyla, aynı materyali farklı ortamlarda sunarak tam olarak bu fazlalık sağlamaktır (Gujjar ve Malik, 2007). Uzaktan eğitimin temelinde yatan bu prensiplerden hareketle EBA’nın ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerinin, paylaşımlarının zenginleştirilmesi uzaktan eğitimin temel amaçlarına hizmet edecektir.

Olumlu görüşlerin “zamanlama” alt teması ele alındığında, ebeveynlerin EBA kullanımının gün içerisinde belirli saat aralıklarında olmasından memnun olduklarını göstermektedir. Böylelikle, hem erişimin daha kolay olduğunu hem de öğrencilerin belirli bir düzen içerisinde öğrenimlerini sürdürdüklerini düşünmektedirler. Yine okul öncesi öğretmenlerinin bir gün önceden yapılacak olan etkinlikleri ebeveynlere iletmelerinin bu düzeni sağlamada oldukça önemli rol oynadığını vurguladıkları da görülmektedir. Bu durum uzaktan eğitim mekan ve zaman açısından bir takım özgürlükler getirirse de yine kendi içerisinde bir düzene sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi ise, EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveynlerin olumsuz görüşlerini tespit etmek ve okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilirliği için gelişimini sağlamaktır. Bu anlamda ele alınan alt tema “organizasyondur”. Buna ilişkin olumsuz görüşe sahip olan ebeveynler, özellikle okul öncesi ile ilkökul 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin aynı saatlerde erişim sağlamalarının zor olduğunu vurgulamışlardır. Verilen bu sürenin eşit bir şekilde paylaştırılabileceğini ancak keskin çizgilerle ayrılması gerektiğini, bir ev içerisinde hem okul öncesi hem de ilkökul öğrencisi olduğunda erişimin güçleştiğini ifade ettikleri görülmektedir. Olumsuz görüşlerden biri de ilkökul ya da diğer öğretim kademelerinde EBA, EBA TV tarafından desteklenmesine rağmen okul öncesine yönelik programların olmayışının bir eksiklik olduğunu ifade etmişlerdir. Özellikle bu yaş grubundaki çocukların bu süreçte psikolojik desteğe ihtiyaç duyduklarını ve bununla birlikte eğlenceli ve öğretici etkinliklerle öğrenmelerini sürdürmelerinin önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bu anlamda özellikle okul öncesi çocuklar için EBA’nın ve EBA TV’nin geliştirilmesi bu uzaktan eğitim sisteminin niteliğini artıracaktır.

Okul öncesi ebeveynlerinin, olumsuz görüş temasının, “içerik” alt teması değerlendirildiğinde ebeveynlerin sistem içerisinde çocuklara yönelik çeşitli materyallere ulaşamadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Ebeveynler öğretmenlerin EBA üzerinden genellikle video türünde içerikler paylaştıklarını, verilen süre içerisinde okul öncesi çocukların keyifli bir şekilde vakit geçirebilecekleri etkinliklerin olmadığını söylemişlerdir. Okul öncesi eğitimde, çocukların oyun temelli öğrenmeleri göz ardı edilemez. Oyun, bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle tüm etkinliklerin oyun temelli düzenlenmesi gerektiği ifade edilmektedir (MEB, 2006). Oyun ortamı içinde çocuklar, öğrenme sürecini deneysel ve katılım ilkesine göre gerçekleştirmektedir (Çakmak Güleç, 2012). Bu anlamda onların ekran bağımlılığının da önüne geçecek, belirli bir sürede tamamlayabilecekleri interaktif oyunlar, sesli okumalar, e-kitaplar gibi çeşitli etkinliklerin olması EBA’yı içerik anlamında zenginleştirecektir.

Okul öncesi çocukların ebeveynlerinin “öğretmen” temasına ilişkin olumsuz görüşleri incelendiğinde sadece bir ebeveynin olumsuz görüş belirttiği görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin mesleki rollerini benimseyerek bu süreçte aktif bir şekilde rol aldıklarını göstermektedir. Ebeveynler, öğretmenlerin çocukları sıklıkla görüntülü aradıklarını, onları motive ettiklerini ifade etmiştir. Öğretmenler, görev sınırları içerisinde olmamasına rağmen, çocukları yakından takip ederek desteklemeleri mesleki adanmışlıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin başarılı, sabırlı, dürüst, objektif, sevecen, hoşgörülü olma gibi özelliklere sahip olmasının yanında düşünsel tutumu, duygusal tepkileri ve alışkanlıkları da çocuklar üzerinde etkilidir. Neşeli, mutlu, kendine güvenen öğretmenler çocukları motive ederek onlar üzerinde olumlu etki bırakırken, kişilik olarak zayıf öğretmenler, çocukları okuldan ve öğrenmeden soğutmakta ve olumsuz rol model olabilmektedir (Deniz ve Kesicioğlu, 2012). Bu çalışmaya katılan ebeveynler, okul öncesi öğretmenlerinin kendi görev tanımları dışında oldukça özverili bir şekilde çalıştıklarını vurgulamışlardır.

Olumsuz görüşler temasının “materyal türü” alt teması belirten görüşler incelendiği zaman ebeveynlerin çoğunluğunun materyallerin eğitici ve anlatım içerikli video türünde olmasından yakındıkları tespit edilmiştir. Oysaki özellikle bu yaş grubundaki çocukların oyun odaklı öğrenmelerinin daha kolay olduğu pek çok araştırma (Adıgüzel, 2012; Aral, Gürsoy ve Köksoy, 2001; Katlav, 2014; Koçyiğit ve Başara Baydilek, 2015) tarafından desteklenmelidir. Bu sebeple EBA içerisinde yer alan materyallerin çeşitlendirmesi sistemi daha nitelikli hale getirecektir.

Son olarak, olumsuz görüşler temasının alt tema olan “zamanlamaya” ilişkin olumsuz görüşler EBA’ya erişimin günün belli saatleri ile sınırlı olması ile ilgilidir. Oysa uzaktan eğitimin temelinde öğrencilerin diledikleri zaman istedikleri materyale erişmeleri esastır. Ancak, bu durum özellikle bu süreçte, tüm eğitim kademelerinin aynı sistem üzerinden uzaktan eğitimlerini sürdürmelerinden dolayı yoğunluğu en aza indirmekten kaynaklandığı düşünülmektedir. Salgın sonrasında, okul öncesi uzaktan eğitimin sürdürülebilirliğini sağlamak ve niteliğini artırmak amacıyla kullanım sürelerini esnetilmesi, EBA’ya ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine erişimi kolaylaştıracaktır.

Öneriler

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerinin gelişimine yönelik ebeveynlerde alınan önerilere dayanmaktadır. Ebeveynleri görüşleri doğrultusunda EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin belirtilen öneriler, benzer öneriler bir araya getirilerek aşağıda ifade edilmiştir:

- 1- Covid-19 salgını sonrasında özellikle okul öncesi dönem çocuklarına yönelik EBA’nın devamlılığının sağlanabilmesi için erişimin belirli saatlerde değil sürekli olması kullanışlılığını olumlu yönde etkileyecektir.
- 2-Okul öncesi dönem çocuklarının ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak EBA ve EBA kütüphane geliştirilebilir. Çeşitli türde materyaller eklenebilir.
- 3-Küçük yaşta çocukların ekran bağımlılığının önüne geçmek için hem sistem girişinde hem de sistem içerisindeyken güvenlik soruları sorularak ebeveyn gözetiminde devam etmeleri sağlanabilir.
- 4-Öğretmenlerin EBA dışında diğer paylaşım siteleri üzerinde paylaşım yapmalarını daha sistemli hale getirmek için EBA içerik anlamında geliştirilebilir, canlı dersler devam ettirilebilir, fen, matematik, okuma gibi çeşitli tema başlıkları altında etkinlikler zenginleştirilebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Gelecek Araştırmalar

Bu çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde okul öncesi eğitimde kullanılan EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetleri ile sınırlıdır.

Yapılacak diğer çalışmalarda belirtilen dönem içerisinde diğer öğretim kademelerinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşler ele alınabilir.

YazarKatkıları

“Giriş; metodoloji, bulgular” Prof. Dr. Gürbüz Ocak ve Dr. Emine Akkaş Baysal; “sonuç, tartışma, öneriler, kaynaklar” Prof. Dr. İjlal Ocak, Prof. Dr. Gürbüz Ocak ve Dr. Emine Akkaş Baysal; “iyileştirme; yazma, inceleme ve düzenleme, görüntüleme” Prof. Dr. İjlal Ocak ve Prof. Dr. Gürbüz Ocak tarafından gerçekleştirilmiştir. Tüm yazarlar makalenin yayınlanmış halini okudular ve kabul ettiler.

Yayın Etiği

Araştırma ve Yayın Etiği'ne uyuldu

ORCID

Emine AKKAŞ BAYSAL <http://orcid.org/0000-0002-5711-0847>

Gürbüz OCAK <http://orcid.org/0000-0001-8568-0364>

İjlal OCAK <http://orcid.org/0000-0001-6976-5747>

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2012). *Eğitimde yaratıcı drama*. (2. baskı), Ankara, Naturel Yayınevi.
- Al-Arimi, A.M.A. (2014). Distance learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 52(2014), 82-88.
- Aral, N., Gürsoy, F. ve Köksal, A. (2001). *Okul öncesi eğitiminde oyun*. İstanbul, Ya-pa Yayınları.
- Barnett, L.A. (2013). Children's perceptions of their play: scale development and validation. *Child Development Research*. doi:10.1155/2013/284741.
- Bušelić, M. (2012). Distance learning. *Concepts and Contributions Oeconomica Jadertina*, 2(1), 23-34.
- Carswell, A.D., ve Venkatesh, V. (2002). Learner outcomes in an asynchronous distance education environment. *International Journal of Human-Computer Studies*, 56(5), 475-494.
- Çakmak Güleç, H. (2012). Okul öncesi eğitimin temel ilkeleri G. Haktanır (Edt.). Okul Öncesi Eğitime Giriş, (pp.111-140). Ankara, Anı Yayıncılık.
- Çekmez, E., Yıldız, C., ve Bütüner, S. Ö. (2012). Phenomenographic research method. *Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6(2), 77-102. http://nef.balikesir.edu.tr/~dergi/makaleler/yayinda/13/EFMED_FBE180.pdf adresinden 28/04/2020 erişilmiştir.
- Deniz, Ü., ve Kesicioğlu, O. S. (2012). Okul öncesi öğretmen adaylarının kişilik özelliklerinin bazı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(2), 1-13.
- Franklin, N., Yoakam, M., ve Warren, R. (1996). *Distance learning: a guidebook for system planning and implementation*. IN, Indiana University.

- Garg, S., ve Panda, S. (2005). Interactive multimedia on distance and online learning. *Indian Journal of Open Learning*, 14(1), 97-98.
- George, A. (1959). Quantitative and qualitative approaches to content analysis. In *Sociological methodology*, pp. 135-44, (ED) A. Raftery. Oxford, Basil Blackwell.
- Guba, E.G. (1981). Criteria for assessing the trustworthiness of naturalistic inquiries. *Educational Technology Research and Development*, 29, 75-91. <http://www.jstor.org/stable/30219811?origin=JSTOR-pdf> adresinden 22/04/2020 erişilmiştir.
- Gujjar, A.A., ve Malik, M.A. (2007). Preparation of instructional material for distance teacher. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 8(1), 55-63.
- Hammersley, M. (1998). *What's wrong with ethnography? Methodological exploration*. London, Routledge.
- Honeyman, M., ve Miller, G. (1993). *Agriculture Distance Education: A valid alternative for higher education?* Proceedings of the 20th Annual National Agricultural Education Research Meeting, 67-73. Islamabad, National Book Foundation.
- Katlav, S. (2014). Oyunun okul öncesi çocuklarda 3-5 yaş çocuklarının gelişimine etkileri. *International Journal of Social Science*, 28(2), 253-273.
- Kiryakova, G. (2009). Review of distance education. *Trakia Journal of Sciences*, 7(3), 29-34. ISSN 1313-3551
- Koçyiğit, S., ve Başara Baydilek, N. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının oyun algılarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1-26.
- Maxwell, J. A. (1992). Understanding and validity in qualitative research. *Harvard Educational Review*, 62(3), 279-300. <https://doi.org/10.17763/haer.62.3.8323320856251826>
- Mayring, P. (2000). Qualitative content analysis. *Forum: qualitative social research*, 1(20). <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1089/2385> adresinden 22/04/2020 erişilmiştir.
- Merriam, S.B., ve Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: a guide to design and implementation* (4th ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- MEB (2006). Okul öncesi eğitimi genel müdürlüğü okul öncesi eğitim programı (36-72 aylık çocuklar için) kitabı. T. Gürkan ve G. Haktanır (Edt.). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Patton, M., ve Cochran, M. (2002). *A guide to using qualitative research methodology*. https://evaluation.msf.org/sites/evaluation/files/a_guide_to_using_qualitative_research_methodology.pdf adresinden 26/04/2020 erişilmiştir.
- Roberts, P., ve Priest, H. (2006). Reliability and validity in research. *Nursing Standard*, 20, 41-45.
- Sadeghi, M. (2019). A shift from classroom to distance learning: advantages and limitations. *International Journal of Research in English Education*, 4(1), 80-88.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22, 63-75. <https://doi.org/10.3233/EFI-2004-22201>.
- Silverman, D. (2001). Interpreting qualitative data: methods for analysing talk, text and interaction. *Forum: Qualitative Social Research*, 2(3), 1-10. DOI: <http://dx.doi.org/10.17169/fqs-2.3.923>.
- UNESCO. (1987). *Distance learning systems and structures: training manual*. Volume II. Bangkok: Unesco Regional Office for Education in Asia and the Pacific.
- Webster, J., ve Hackley, P. (1997). Teaching effectiveness in technology-mediated distance learning. *Academy of Management Journal*, 40, 1282-1309.

Extended Abstract

Introduction

In the twenty-first century, as a result of rapid social, economic and technological developments throughout the world, the change in education needs was inevitable. In order to keep up with this change, the countries of the world had to do studies such as increasing the number of classrooms, strengthening the technological infrastructure, and changes in their education period. In this change, traditional school understanding has been replaced by a school understanding without physical limits. The understanding of squeezing the education in traditional school concept between the walls had to be abandoned especially due to the recent process. This situation started to question the job description of the teacher as it affects the school. The teacher has evolved the understanding of the teacher who can share the screen and work on the common screen from the teacher who has a wooden chalk understanding. As a result of this evolution, the skills such as reaching the students, directing them to use conscious screens with different methods, having the right communication via technology, preparing digital content, sharing digital contents, using technology in student follow-up and measurement evaluation systems have been the main features of the teacher. While this change was occurring in the teacher, the student and her parents also met with the digital classroom climate, even as a result of asynchronous connections, as a witness to the distance learning processes, which had to take its place in this change. As a result, distance education has become compulsory. Distance education is the education, which cannot be carried out face to face for various reasons, by means of media communication tools and continuing education without any interruption.

As it is known, due to the Corona Virus (COVID-19) epidemic that the world is struggling with, the distance education process has started in all educational levels (pre-school, primary school, secondary school, high school and higher education) in our country with the date of 23 March 2020. Distance education, which has a long history especially in higher education before the epidemic, was not very common at other levels, and started to be implemented rapidly with the epidemic. It started to be carried out through the EBA website (www.eba.gov.tr) and television (TRT EBA TV Elementary School, TRT EBA TV Secondary School, TRT EBA TV High School) prepared by the Ministry of Education in preschool, primary, secondary and high school. In this context, during the COVID-19 epidemic process, pre-school education was carried out only through the EBA website and through various sharing sites with the individual efforts of preschool teachers. The teaching materials that preschool students should complete within the scope of distance education were followed by the parents of the students. Particularly, the participation of preschool children in the distance education process, interaction with distance education sharing was provided by the parents and the students were observed by the parents. Parents experienced the distance learning process with their preschool children. For this reason, in this study, it is aimed to refer to the opinions of parents who are the stakeholders of the education and training process

in order to ensure the sustainability and development of pre-school distance education even after the epidemic period.

Method

This study, which deals with distance education in preschool education, was carried out as a phenomenological research, one of the qualitative research methods. Considering that both preschool teachers and preschool distance education system are very new in distance education in preschool education, designing the study as a qualitative research will increase the quality of the study. In this study, it aims to reveal the perceptions of preschool students about distance education activities of parents, what they understand from distance education and their experiences in this process. For this reason, this study was carried out as a phenomenological research.

The study group of the study was determined by typical sampling, which is one of the purposeful sampling methods. This sampling method envisages the study of a limited number but equally rich in knowledge that can be subjected to deep examination. Parents who closely follow their preschool students in the distance education process have therefore formed the working group of this study. Twenty parents whose at least one student was enrolled in any preschool institution participated in the study.

The data were collected by a "Semi-Structured Interview Form" prepared by the researchers. After the data collection tool to be used in the research was prepared, a pilot interview was held with 3 parents to ensure the validity and reliability of the questions and the interview form was finalized. Before starting the data collection process, the hours that the interviews with the participants will take place have been determined, and have been done online or by mail at the specified hours. Since the data was collected with qualitative data collection tools, descriptive analysis method, one of the qualitative data analysis methods, was used in accordance with the data collection tool.

Purpose

In this study, it is aimed to apply to the opinions of parents who are the stakeholders of the education and training process in order to ensure the sustainability and development of preschool distance education after the epidemic period. In line with this general purpose, answers to the following problems were sought:

- 1-What are the parents' "positive opinions" regarding EBA and other distance education activities of preschool students?
- 2- What are the parents' "negative opinions" regarding EBA and other distance education activities of preschool students?

3- What are the parents' "suggestions" to make EBA and other distance education activities more effective for preschool students?

Findings

This study was carried out to determine the opinions of parents of students studying in EBA distance education and other distance education activities in our country, which started with the date of 23 March 2020 in our country due to the Corona Virus (COVID-19) epidemic that the world is struggling with. In line with this purpose, the findings regarding the opinions and suggestions themes related to EBA and other distance education activities and the data obtained on the sub-themes of the organization, content, teacher, material type, timing, development are given below in line with the sub-problems of the research.

16 of the participating parents expressed a positive opinion about distance education in pre-school education, both through EBA and other sharing sites. Looking at the opinions received from the parents regarding the "organization" sub-theme, it shows that the majority of the parents are satisfied with the EBA. It is observed that parents also express that they are shared by teachers outside the EBA through various social networking sites and that they are conducted regularly and systematically. When the parents' views regarding the "content" sub-theme are examined, it is seen that some of the parents ($f = 9$) stated positive opinions. Parents who stated positive opinions generally stated that they found the materials sent via EBA sufficient in terms of content and that they could easily access this content. In addition, parents generally stated that teachers also sent materials outside the EBA and that they considered the content of these materials sufficient. Considering the sub-theme of "teacher", almost all of the parents stated positive opinion. Participants included in the study are parents of students studying in different classes and schools. Nevertheless, most of the parents supported students both academically and emotionally that they worked with great devotion during the distance education process. The majority of the parents also expressed a positive opinion regarding the "material type" sub-theme. The majority of the parents stated that the sharing made both from EBA and outside of EBA is suitable for the levels of pre-school students. Looking at the parents' views on the "timing" sub-theme, it is seen that some of the parents ($f = 13$) expressed a positive opinion on this matter. It is seen that a small number of parents ($f = 4$) expressed an opinion regarding the "Organization" sub-theme. Parents generally expressed their views on the design and development of the EBA so that supportive material other than EBA is not needed.

Discussion and Conclusion

In this study, it is aimed to contribute to the development of distance education process by revealing the opinions of parents about EBA and other distance education activities carried out at pre-school level. This type of education has been

carried out for many years in higher education in our country for many years. However, due to the coronavirus (covid 19) epidemic, which has a negative impact on the world, TRT EBA TV distance education application is carried out at the pre-school, primary school, middle school and high school level through the internet since March 23, 2020. Reshaping life with the changing world brings new demands to the use of information and communication technologies, distance and e-learning technologies at all levels of the education system. As with all other aspects of modern life, education's response to the struggle for development involves the use of information and communication technologies, provided that the necessary organizational and policy changes are made to make technologies effective.

In this study, the EBA and other distance education activities carried out by teachers, which were put into practice for pre-school students during the Covid-19 process, were developed and parents' opinions were sought to ensure their sustainability after the epidemic. For this purpose, firstly, positive opinions of parents about EBA and other distance education activities are tried to be revealed in the study. In this context, the first sub-theme is the "organization" sub-theme. At this point, parents generally stated that EBA is quite systematic. Parents stated that regularity of this activity carried out at certain hours is an advantage for students.

Another sub-theme dealing with positive views, which is the primary theme of the research, is "content". At this point, the general opinion of the parents is that EBA should be improved in terms of content. Apart from that, the parents evaluated the content sent by the teachers' individual efforts. Parents emphasized that the lack of materials to support the academic, emotional and social development of preschool students is a priority that should be addressed primarily on EBA. From this point of view, it can be said that it is important to enrich EBA with games, fun activities in this period, as preschool children especially need psychological support more than ever.

Another sub-theme is "teacher" in the theme of pre-school parents' positive opinion about EBA and other distance education. The parents stated that many pre-school teachers who have not been involved in the distance education system for any reason and who do not have much experience, still manage this process quite well. The vast majority of parents stated that they were satisfied with the individual support of preschool teachers in this process. This situation shows that teachers strive to turn the crisis into an opportunity by taking their responsibilities even if it is not compulsory.

The positive opinions of the parents regarding the "material" sub-theme in the positive opinion theme were generally determined for the visuality and easy accessibility of the materials. Expressing positive opinions, the parents stated that the materials were reached both via EBA and various sharing sites. This shows that teachers use not only EBA but also various sharing sites to reach students.

The second sub-problem of the research is to identify the negative opinions of parents regarding EBA and other distance education activities and to ensure the development of distance education activities in preschool education for sustainability. The sub-theme considered in this sense is "organization". Parents

who have a negative opinion about this, emphasized that it is difficult to provide access to preschool and primary school 1st and 2nd grade students at the same time. It is seen that this given time can be shared equally but it should be separated with sharp lines, and access becomes difficult when there are both pre-school and primary school students in a house.

Implication and Suggestions

The third sub-problem of the research is based on the recommendations of parents for the development of EBA and other distance education activities. In line with the opinions of the parents, the suggestions about EBA and other distance education activities were put together by putting together similar suggestions:

1- After the Covid-19 epidemic, in order to ensure the continuity of the EBA especially for preschool students, the continuity of access, not at certain times, will affect its usefulness positively.

2-EBA and EBA library can be developed by considering the interests and needs of preschool students. Various types of materials can be added.

3- In order to prevent screen addiction, young students can continue to be asked both at the entrance of the system and while they are in the system, by asking security questions and continuing under the guardian's supervision.

4-In order to make it more systematic for teachers to share on other sharing sites other than EBA, EBA can be developed in terms of content, live lessons can be continued, and activities can be enriched under various theme topics such as science, mathematics, reading.

Research Limitations and Future Research

This study is limited to EBA and other distance education activities used in preschool education in the second semester of the 2019-2020 academic year. In other studies, opinions regarding distance education activities carried out at other educational levels within the specified period can be discussed.

Author Contributions

“Introduction; methodology, findings” were prepared by Prof. Dr. Gürbüz Ocak and Dr. Lecturer Emine Akkaş Baysal; “Conclusion, discussion, suggestions” were prepared by Prof. Dr. İjlal Ocak, Prof. Dr. Gürbüz Ocak and Dr. Lecturer Emine Akkaş Baysal; "Improvement; writing, reviewing and editing, viewing” were controlled by Prof. Dr. İjlal Ocak and Prof. Dr. Gürbüz Ocak. All the authors have read and accepted the published version of the article.

Publication Ethics

Research and Publication Ethics was complied